

Öğretmen Adaylarının Değer Tercihleri

Dr. Öğr. Üyesi Serpil ÖZDEMİR

Bartın Üniversitesi

serpilozdemir34@gmail.com

Özet: Bu araştırmada öğretmen adaylarının değer tercihlerini belirlemek amaçlanmaktadır. Tarama modelinde yürütülen araştırma Batı Karadeniz’de bir eğitim fakültesinde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini bu fakültede okuyan üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya BESYO, Matematik, sosyal bilgiler, Türkçe öğretmenliği, Fen Bilgisi ve sınıf öğretmenliği bölümlerinde okuyan 155 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmanın verileri Portre Değerler Ölçeği ile toplanmıştır. Ölçek “güç, başarı, hazcılık, uyarılma, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma, güvenlik” olmak üzere 10 boyuttan oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının değer tercihlerini belirlemede betimsel analiz, ikili grup karşılaştırmaları için t testi, ikiden fazla grup karşılaştırmalarında ANOVA testi yapılmıştır. Analizler sonucunda öğretmen adaylarının en çok benimsedikleri değerlerin sırasıyla “evrenselcilik, güvenlik, iyilikseverlik” olduğu en az benimsenen değer ise güç olduğu belirlenmiştir. Cinsiyete göre güç değerine erkek öğrencilerin daha fazla anlam yüklediği görülmüştür, diğer boyutlarda anlamlı farklar görülmemiştir. Bölümlere göre “güç, başarı, özyönelim, evrensellik, geleneksellik ve güvenlik” boyutlarında anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Lise türü bakımından başarı ve özyönelim boyutlarında anlamlı farklar görülmüştür. Gelir düzeyi ile güç ve hazcılık boyutları arasında pozitif yönde, düşük düzeyde ve anlamlı ilişkiler belirlenmiştir. Öğretmen adayları sevgi, saygı, eşitlik, yardımseverlik, barış, ülke güvenliği, sağlık konularında hassastırlar. Bu sonuçlar benimsedikleri değerler bakımından öğretmen adaylarının ideal öğretmenler olacaklarını göstermesi bakımından önemlidir. Cinsiyetin, branşın ve mezun olunan lise türünün değer sistemlerini farklılaştıran önemli değişkenler olduğu söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen adayları, Değer tercihleri, Portre değerler.

Value Preferences of Prospective Teachers

Abstract: In this research, it is aimed to determine the value preferences of prospective teachers. The survey conducted in the screening model was conducted at a faculty of education in the Western Black Sea. third grade students studying in these schools constitute the universe of the study. 155 students studying in the departments of PES, Mathematics, Social Science, Turkish, Science and Classroom teaching participated voluntarily in the research. The data of the study were collected with the Portrait Values Scale. The scale consists of 10 dimensions as “power, success, hedonism, arousal, self-interest, universalism, benevolence, tradition, conformity, security”. Descriptive analysis was used to determine value preferences of teacher candidates, t test was used for two group comparisons, ANOVA test was used for more than two group comparisons. As a result of the analyzes, it was determined that the most adopted values were “universalism, security, benevolence” and the least adopted value was power by the teacher candidates. According to the gender, male students had more meaning in power value, but no significant difference was seen in other dimensions. “Power, achievement, self-direction, universalism, tradition and security” sub-dimensions were found to be significantly different according to the department. Significant differences were found in the achievement and self-direction dimensions in terms of high school type. Positive, low and significant relationships were determined between income and power and hedonic dimensions. Teacher candidates are sensitive to love, respect, equality, helpful, peace, security of the country, and health. These results are important in that they show that prospective teachers will be ideal teachers in terms of the values they have adopted. It can be said that gender, branch, and graduated high school are important variables alter the value systems.

Keywords: Teacher candidates, Value preferences, Portrait values.

1. Giriş

Değerler “kişinin yaşamında neyin önemli olduğunu belirleyen ilkeler ve davranış standartlarıdır.” Değerler insanların tutum ve davranışlarını etkilemede önemli bir rol oynar (Dilmaç, 1999). Bireyin değerlerini geliştirmesinde içinde yaşanan toplumun önemli bir etkisi vardır, çünkü değerlerin öğrenilmesi rol öğrenmesi şeklinde bir sosyal öğrenmedir (Güngör, 1998; 70). Yaşanan toplumun onayladığı durumlar birey tarafından benimsenir, onaylamadığı durumlar da benimsenmez. Bu yönüyle değerler bireyin etkileşimde bulunduğu çevrenin bir yansıması özelliğini gösterir. Değerler aynı zamanda bireylerin çalıştığı örgüt kültürünün bir parçasıdır. Örgüt kültürü, örgüt içindeki bireyler ve gruplar tarafından paylaşılan ve uyulan değerlerdir (Sabuncuoğlu & Tüz, 2003’ten aktaran Yılmaz, 2009).

Değerler araştırmaları tutum ve davranışlara ilişkin öngörülerde bulunmaya yardımcı olabilmektedir (Aydınay Satan, 2014). Öğretmenler ve öğretmen adayları ile yapılan araştırmalarda; değer tercihleriyle demokratik tutumlar (Saracaloğlu vd, 2013), epistemolojik inançlar (Başçıftçı vd., 2011), eğitim inançları (Beytekin ve Kadı, 2015), kişiler arası problem çözme becerileri (Işık ve Yıldız, 2014) ve okul kültürüne ilişkin algı (Şahin Fırat, 2010) arasında ilişkiler olduğu belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının benimsedikleri değerlerin araştırması iki yönden önemlidir: Birincisi öğretmen adaylarının benimsedikleri değerleri belirlemek onların niteliklerini tanımamızı sağlar. Bu bilgi Türk toplumunun ve Türk Milli Eğitiminin değerlerini benimsemiş öğretmenler yetiştirmede yol gösterici olabilir. İkincisi öğretmenler rol model olma özelliği taşıdığı için öğrencileri etkileyebilecek güce sahiptirler. Bu durumda gelecek nesillere hangi değerleri aktaracaklarını, okul ortamındaki tutum ve davranışlarının nasıl olabileceğini öngörebilmek için öğretmen adaylarının değerlerinin belirlenmesi önemlidir.

Bu araştırma öğretmen adaylarının değer tercihlerinin nasıl olduğunu ve hangi değişkenlerden etkilendiğini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın problem cümlesi “Öğretmen adaylarının değer tercihleri nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırma şu alt problemler çerçevesinde ele alınmıştır:

1. Öğretmen adaylarının değer tercihleri nasıldır?
2. Öğretmen adaylarının değer tercihleri cinsiyete göre anlamlı farklar göstermekte midir?
3. Öğretmen adaylarının değer tercihleri bölümlere göre anlamlı farklar göstermekte midir?
4. Öğretmen adaylarının değer tercihleri mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklar göstermekte midir?
5. Öğretmen adaylarının ailelerinin gelir düzeyi ile değer tercihleri arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?

2. Yöntem

Araştırma tarama yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Batı Karadeniz’de bir eğitim fakültesinde okuyan üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya BESYO, Matematik, sosyal bilgiler, Türkçe öğretmenliği, Fen Bilgisi ve sınıf öğretmenliği bölümlerinde, okuyan 155 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmanın verileri 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı bahar döneminde toplanmıştır.

2.1. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri Portre Değerler Ölçeği ile toplanmıştır. Schwartz (1992) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Demirutku ve Sümer (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçek “güç, başarı, hazcılık, uyarılma, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyuma, güvenlik” olmak üzere 10 değer tipini içermektedir.

Ölçek 40 maddeden oluşmaktadır, her madde ikişer cümle ile ifade edilmiştir. Her maddede on değer tipinden biriyle ilişkili hedefleri veya istekleri temelinde kurgusal bir kişinin kısa sözel portresi çizilmektedir (Demirutku (2007)). Katılımcıların kısa portresi çizilen kişilerin kendilerine ne kadar benzeyip benzemediğine ilişkin “Bana Çok Benziyor”dan “Bana Hiç Benzemiyor” a uzanan 6 seçenekten birini işaretlemelerine dayanan anketin Türkçeye uyarlanmış formunun Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0.85 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0.81 olarak belirlenmiştir.

Ölçeğin boyutları, tanımları ve içerikleri şöyledir:

- Güç: Sosyal statü, insanlar ve kaynaklar üzerinde baskınlık kurma (Sosyal güç, otorite, toplumdaki görünümü koruyabilmek).
- Başarı: Sosyal standartlarca belirlenen kişisel başarı yönelimi (Başarılı olmak, yetkin olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak, zeki olmak).
- Hazcılık: Bedensel haz ve duyumsal doyum arayışı (Zevk, hayattan tat almak).
- Uyarılım: Heyecan ve yenilik arayışı (Cesur olmak, değişken bir hayat yaşamak, heyecanlı bir yaşantı sahibi olmak.).
- Özyönelim: Bağımsız düşünme ve davranma eğilimi (Kararlarında özgürlük ve bağımsızlık, kendi hedeflerini seçebilme).
- Evrensellik: Bütün insanlar için anlayış, hoşgörü; insanların ve doğanın esenliğini koruma (Geniş fikirlilik, sosyal adalet, bilgelik, eşitlik, barış içinde bir dünya, güzellik içinde bir dünya, doğayla birleşme, çevreyi koruma).
- İyilikseverlik: Bireyin yakın olduğu kişilerin esenliğini koruması ve güçlendirmesi (Yardımsaver, dürüst, bağışlayıcı, sadık, sorumlu).
- Geleneksellik: Kültürel ve dini uygulamalara ve anlayışlara saygı ve bağlılık (Mütevazı, hayattaki rolünü kabul eden, geleneğe saygılı, dindar, ılımlı).
- Uyma: Başkalarına zarar verebilecek veya toplumsal beklentilere aykırı dürtülerin ve davranışların kısıtlanması (Kibarlık, öz disiplin, itaatkârlık, anne babaya ve büyüklere saygı).
- Güvenlik: Benlik, toplum ve ilişkiler için güvenlik ve istikrar arayışı (Aile güvenliği, milli güvenlik, sosyal düzen, iyiliklerin paylaşımı) (Smith ve Schwartz,1997’den Aktaran Demirutku ve Sümer, 2010).

2.2. Veri Analizi

Öğretmen adaylarının değer tercihlerini belirlemede betimsel analiz, ikili grup karşılaştırmaları için t testi, ikiden fazla grup karşılaştırmalarında ANOVA testi yapılmıştır. Değer tercihleri normal dağılım göstermediği için analizlerde parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Değer tercihi ile ekonomik gelir arasındaki ilişki Spearman Korelasyonu ile belirlenmiştir, yorumlanırken Cohen (1988) tarafından belirlenen aralıklar dikkate alınmıştır. Buna göre göre .10-.29 düşük, .30-.49 orta ve .50-1.00 yüksek düzeyde ilişkiyi şeklinde yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde bulgular araştırmanın alt problemleri doğrultusunda sunulmuştur.

Öğretmen adaylarının değer tercihleri nasıldır?

Tablo 1

Öğretmen Adaylarının Değer Tercihleri

	N	En Küçük	En Büyük	Ortalama	Ss
Güç	155	1,67	6,00	3,7527	1,01279
Başarı	155	1,75	6,00	4,4452	,96205
Hazcılık	155	1,67	6,00	4,7312	,91492
Uyarılma	155	1,67	6,00	4,8301	1,70322
Özyönelim	155	3,50	6,00	5,1548	,56786
Evrensellik	155	2,50	6,00	5,3527	,62907
İyilikseverlik	155	3,75	6,00	5,1726	,54992
Geleneksellik	155	2,75	6,00	4,7645	,64732
Uyum	155	3,50	6,00	5,0435	,61181
Güvenlik	155	3,00	6,00	5,2348	,52031

Öğretmen adaylarının en çok benimsedikleri değerlerin sırasıyla “evrensellik, güvenlik, iyilikseverlik” olduğu en az benimsenen değer ise güç olduğu belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının değer tercihler icinsiyete göre anlamlı farklar göstermekte midir?

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Değer Tercihlerinin Cinsiyete Göre Farkı

	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Güç	Kız	105	71,40	7496,50	1931,5	,007
	Erkek	50	91,87	4593,50		
Başarı	Kız	105	73,25	7691,00	2126,0	,055
	Erkek	50	87,98	4399,00		
Hazcılık	Kız	105	81,77	8585,50	2229,5	,127
	Erkek	50	70,09	3504,50		
Uyarılma	Kız	105	77,86	8175,50	2610,5	,955
	Erkek	50	78,29	3914,50		
Özyönelim	Kız	105	79,33	8329,50	2485,5	,589
	Erkek	50	75,21	3760,50		
Evrensellik	Kız	105	78,55	8247,50	2567,5	,825
	Erkek	50	76,85	3842,50		
İyilikseverlik	Kız	105	78,81	8275,50	2539,5	,741
	Erkek	50	76,29	3814,50		
Geleneksellik	Kız	105	77,07	8092,50	2527,5	,707
	Erkek	50	79,95	3997,50		
Uyma	Kız	105	76,12	7993,00	2428,0	,447
	Erkek	50	81,94	4097,00		
Güvenlik	Kız	105	82,06	8616,50	2198,5	,100
	Erkek	50	69,47	3473,50		

Cinsiyete göre güç boyutunda anlamlı bir fark vardır, diğer boyutlarda anlamlı farklar görülmemektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında güç değerine erkek öğrenciler daha fazla anlam yüklemektedir.

Bölgümlere göre değer tercihleri arasında anlamlı farklar var mıdır?

Tablo 3

Bölgümlere Göre Değer Tercihleri Arasındaki Farklar

Boyutlar	Bölgüm	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Güç	BESYO	33	101,97	5	15,557	,008	BESYO / matematik, sınıf, fen, sosyal b.
	Matematik	34	72,07				
	Sınıf	20	60,65				
	Fen bilgisi	21	64,52				
	Sosyal	20	74,03				
	Türkçe	27	82,44				
Başarı	BESYO	33	101,45	5	15,206	,010	BESYO / matematik, sınıf, sosyal b.
	Matematik	34	68,28				
	Sınıf	20	58,25				
	Fen bilgisi	21	79,45				
	Sosyal	20	70,83				
	Türkçe	27	80,39				
Hazcılık	BESYO	33	87,32	5	6,109	,296	Yok
	Matematik	34	76,62				
	Sınıf	20	73,10				
	Fen bilgisi	21	87,26				
	Sosyal	20	59,40				
	Türkçe	27	78,56				
Uyanılma	BESYO	33	91,74	5	10,345	,066	Yok
	Matematik	34	71,38				
	Sınıf	20	62,98				
	Fen bilgisi	21	89,57				
	Sosyal	20	62,78				
	Türkçe	27	82,94				
Özyönelim	BESYO	33	95,50	5	11,183	,048	BESYO/ matematik, sınıf, sosyal
	Matematik	34	69,56				
	Sınıf	20	62,35				
	Fen bilgisi	21	81,57				
	Sosyal	20	65,75				
	Türkçe	27	85,13				
Evrensellik	BESYO	33	70,58	5	12,436	,029	BESYO / Türkçe; Matematik/ Türkçe; Sınıf / Türkçe; Sosyal / Türkçe;
	Matematik	34	74,21				
	Sınıf	20	61,33				
	Fen bilgisi	21	85,81				
	Sosyal	20	73,25				
	Türkçe	27	101,65				
İyilikseverlik	BESYO	33	82,17	5	7,779	,169	Yok
	Matematik	34	77,75				
	Sınıf	20	62,80				
	Fen bilgisi	21	88,88				
	Sosyal	20	62,08				
	Türkçe	27	87,81				
Geleneksellik	BESYO	33	75,45	5	11,263	,046	Sınıf / Fen bilgisi; Sınıf/Türkçe
	Matematik	34	73,19				
	Sınıf	20	53,80				
	Fen bilgisi	21	89,07				
	Sosyal	20	81,50				
	Türkçe	27	93,89				
Uyma	BESYO	33	73,82	5	5,770	,329	Yok
	Matematik	34	73,47				
	Sınıf	20	65,68				
	Fen bilgisi	21	88,10				
	Sosyal	20	76,15				
	Türkçe	27	91,46				
Güvenlik	BESYO	33	72,64	5	12,057	,034	BESYO / Türkçe; Matematik / Türkçe; Sınıf / Fen bilgisi; Sınıf/Türkçe; Sosyal b. / Türkçe
	Matematik	34	75,12				
	Sınıf	20	58,05				
	Fen bilgisi	21	92,31				
	Sosyal	20	71,35				
	Türkçe	27	96,76				

Bölgümlere göre “güç, başarı, evrenselcilik ve güvenlik” boyutlarında anlamlı farklar olduğu görülmüştür.

Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda farkın güç boyutunda BESYO ile matematik, sınıf öğretmenliği, fen bilgisi, sosyal bilgiler bölümleri arasında, BESYO lehine olduğu; başarı boyutunda BESYO ile matematik, sınıf öğretmenliği ve sosyal bilgiler bölümleri arasında BESYO lehine; özyönelim boyutunda BESYO ile matematik, sınıf, sosyal bilgiler bölümleri arasında BESYO lehine; evrenselcilik boyutunda Türkçe ile BESYO, matematik, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler bölümleri arasında Türkçe lehine anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Güvenlik boyutunda Türkçe ile BESYO, matematik, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler bölümleri arasında Türkçe lehine ve fen bilgisi ile sınıf öğretmenliği arasında fen bilgisi bölümü lehine anlamlı farklar belirlenmiştir.

Mezun olunan lise türü bakımından değer tercihi anlamlı farklar göstermekte midir?

Tablo 4

Mezun Olunan Lise Türüne Göre Değer Tercihi Farkları

	Lise	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Güç	Meslek L.	29	89,83	2	3,045	,218	Yok
	Düz L.	57	78,45				
	Anadolu L.	69	72,66				
Başarı	Meslek L.	29	89,97	2	6,914	,032	Meslek L. / And. L; Düz L. / And. L
	Düz L.	57	84,39				
	Anadolu L.	69	67,69				
Hazcılık	Meslek L.	29	83,26	2	1,039	,595	Yok
	Düz L.	57	80,01				
	Anadolu L.	69	74,13				
Uyanılma	Meslek L.	29	77,95	2	,002	,999	Yok
	Düz L.	57	78,22				
	Anadolu L.	69	77,84				
Özyönelim	Meslek L.	29	78,50	2	9,395	,009	Düz L. / Anadolu. L.
	Düz L.	57	91,23				
	Anadolu L.	69	66,86				
Evrensellik	Meslek L.	29	74,50	2	1,522	,467	Yok
	Düz L.	57	83,79				
	Anadolu L.	69	74,69				
İyilikseverlik	Meslek L.	29	77,53	2	1,665	,435	Yok
	Düz L.	57	83,72				
	Anadolu L.	69	73,47				
Geleneksellik	Meslek L.	29	76,43	2	3,233	,199	Yok
	Düz L.	57	86,16				
	Anadolu L.	69	71,92				
Uyma	Meslek L.	29	77,95	2	5,066	,079	Yok
	Düz L.	57	87,82				
	Anadolu L.	69	69,91				
Güvenlik	Meslek L.	29	77,50	2	,600	,741	Yok
	Düz L.	57	81,48				
	Anadolu L.	69	75,33				

Lise türü bakımından başarı ve özyönelim boyutlarında anlamlı farklar görülmüştür. Farkın kaynağını belirlemek üzere yapılan ikili karşılaştırmalarda başarı boyutunda meslek lisesi, düz lise ile Anadolu lisesi mezunları arasında düz lise ve meslek lisesi mezunları lehine anlamlı farklar belirlenmiştir. Özyönelim boyutunda düz lise ile Anadolu lisesi mezunları arasında düz lise mezunları lehine anlamlı farklar belirlenmiştir.

Gelir düzeyi ile değer tercihleri arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?

Tablo 5

Değer Tercihi ile Gelir Düzeyi Arasındaki İlişkiler

	Gelir (Spearman r)
Güç	,182*
Başarı	,040
Hazcılık	,178*
Uyanılma	,136
Özyönelim	,133
Evrenselcilik	,118
İyilikseverlik	,114
Geleneksellik	-,016
Uyma	-,081
Güvenlik	,029

Gelir düzeyi ile güç ve hazcılık boyutları arasında pozitif yönde, düşük düzeyde ve anlamlı ilişkiler vardır; diğer boyutlarda gelir düzeyi ile değerler arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler belirlenmemiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Öğretmen adaylarının değer tercihlerini belirlemeye yönelik olarak yapılan bu çalışmada “Portre Değerler Anketi” kullanılmıştır. Cinsiyete, bölüme, mezun olunan liseye ve ekonomik gelire göre öğretmen adaylarının değer tercihlerinde farklar olup olmadığı araştırılmıştır. Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine dayalı olarak bulgular tartışılmaktadır.

Değer tercihi

Öğretmen adaylarının en çok benimsedikleri değerlerin sırasıyla “evrensellik, güvenlik, iyilikseverlik” olduğu en az benimsenen değer ise güç olduğu belirlenmiştir.

Evrensellik değer boyutunda “açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, dünyada barış istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olmak, çevreyi korumak, iç uyum” değerleri yer almaktadır.

Güvenlik boyutunda “milli güvenlik, toplumsal düzenin sürmesini istemek, temiz olmak, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek, bağlılık duygusu, sağlıklı olmak” değerleri yer almaktadır.

İyilikseverlik boyutunda “yardımsever olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak gerçek arkadaşlık, olgun sevgi, manevi bir hayat ve anlamlı bir hayat” değerleri yer almaktadır. Bu değerler çerçevesinde öğretmen adaylarının başkalarına yardım etmeyi seven, dürüst davranan, sorumluluklarının farkında olan ve gereğini yerine getiren öğretmenler olacağı öngörülebilir.

Bu sonuç Dilmaç, Bozgeyikli ve Çıkılı (2008), Kuşdil ve Kağıtçıbaşı (2000) Oğuz (2012) tarafından yapılan araştırmalarla birebir örtüşmektedir.

Cinsiyet

Cinsiyete göre güç boyutunda erkekler lehine anlamlı bir fark belirlenmiştir, diğer boyutlarda anlamlı farklar görülmemiştir. Güç boyutunda “sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, toplumdaki görünümü koruyabilmek ve insanlar tarafından benimsenmek” değerleri yer almaktadır. Alanyazında benzer sonuçlar görülmekle birlikte (Demirutku ve Sümer, 2010; Mehmedoğlu, 2006) güç

boyutunda kızların lehine fark belirleyen araştırmalara da rastlanmaktadır (Dilmaç, Bozgeyikli, Çıkılı, 2008).

Bölüm

Bölmelere göre “güç, başarı, evrensellik ve güvenlik” boyutlarında anlamlı farklar olduğu görülmüştür.

Yapılan ikili karşılaştırmalar farkın güç boyutunda BESYO ile matematik, sınıf öğretmenliği, fen bilgisi, sosyal bilgiler bölümleri arasında, BESYO lehine olduğunu; başarı boyutunda BESYO ile matematik, sınıf öğretmenliği ve sosyal bilgiler bölümleri arasında BESYO lehine; özyönelim boyutunda BESYO ile matematik, sınıf, sosyal bilgiler bölümleri arasında BESYO lehine; evrensellik boyutunda Türkçe ile BESYO, matematik, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler bölümleri arasında Türkçe lehine anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Güvenlik boyutunda Türkçe ile BESYO, matematik, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler bölümleri arasında Türkçe lehine ve fen bilgisi ile Sınıf öğretmenliği arasında fen bilgisi bölümü lehine olduğu belirlenmiştir.

Bölmeler bakımından BESYO’nun güç ve başarı odaklı olduğu, özyöneliminin daha fazla olduğu dikkati çekmektedir. BESYO öğrencilerinin rekabetçi bir ortamda başarı elde etmeyi gerektiren yarışmalarda derece alabilmeyi hedefleyen spor müsabakaları için hazırlanmalarının güç, başarı ve özyönelim odaklı olmalarında bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının evrensellik ve güvenlik değerlerine diğer bölümlerden daha fazla önem verdikleri, fen bilgisi öğretmeni adaylarının geleneksellik ve güvenlik değerlerine sınıf öğretmenlerinden daha fazla önem verdikleri söylenebilir. Türkçe öğretmenlerinin farklılıklara karşı hoşgörölü, bireyler arası ilişkilerde erdemli, toplumsal yaşamda adil, doğaya karşı korumacı bireyler yetiştirmesi beklenmektedir. Ders kitaplarında bu kavramlar üniteler içinde ele alınmaktadır. Bu bakımdan araştırma örneklemindeki adayların ideal öğretmenler olacağı söylenebilir. Fen bilgisi öğretmeni adaylarının güvenlik değerini öncelmesi laboratuvar ortamında tehlikeli kimyasal malzeme ve deneyler karşısında tedbirli öğretmenler olmaları gerektiği ile ilişkilendirilebilir.

Bölmelere göre değer tercihlerinde görülen farklılıklar okunan bölümün değerleri etkilemede rolü olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Mezun olunan lise türü

Lise türü bakımından başarı ve özyönelim boyutlarında anlamlı farklar görülmüştür. Farkın kaynağını belirlemek üzere yapılan ikili karşılaştırmalarda başarı boyutunda meslek lisesi, düz lise ile Anadolu lisesi mezunları arasında düz lise ve meslek lisesi mezunları lehine anlamlı farklar belirlenmiştir. Özyönelim boyutunda düz lise ile Anadolu lisesi mezunları arasında düz lise mezunları lehine anlamlı farklar belirlenmiştir.

Lise türü bakımından meslek lisesi ve düz lise mezunlarının Anadolu lisesi mezunlarından daha fazla başarıya odaklı olduğu, düz lise mezunlarının özyöneliminin Anadolu lisesi ve meslek lisesi mezunlarında daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Mezun olunan okul türünün değerlerde fark yarattığını ortaya koyan araştırmalar vardır (Altunay ve Yalçınkaya, 2011; Başçıftçı vd., 2011)

Ekonomik gelir

Gelir düzeyi ile güç ve hazcılık boyutları arasında pozitif yönde, düşük düzeyde ve anlamlı ilişkiler belirlenmiştir. Dilmaç, Bozgeyikli ve Çıkılı (2008) da üst düzey gelir grubunda hazcılık ile ilişki belirlenmişlerdir. Ancak belirlenen ilişkiler düşük düzeydedir. Yazar (2012) öğretmen adaylarının yaşamlarına yön veren başlıca değerlerin manevi değerler olduğunu, bunu ekonomik ve dini değerlerin takip ettiğini belirlemiştir. Öğretmen adayları tarafından güç değerinin en az benimsenen değer olduğu dikkate alındığında öğretmen adaylarının toplumda söz sahibi olmak veya zengin olmak için öğretmenlik mesleğini seçmedikleri kolayca görülebilir.

Öğretmen adayları sevgi, saygı, eşitlik, yardımseverlik, barış, ülke güvenliği, sağlık konularında hassastırlar. Bu sonuçlar benimsedikleri değerler bakımından öğretmen adaylarının ideal öğretmenler olacaklarını göstermesi bakımından önemlidir. Cinsiyetin, branşın ve mezun olunan lise türünün değer sistemlerini farklılaştıran önemli değişkenler olduğu söylenebilir.

Bu araştırma 3. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Öğretmen adaylarının eğitim fakültesine başladıkları ilk yıldan son yıla doğru değerlerinde farklılaşma olup olmadığını belirlemeye yönelik boylamsal araştırmalar yapılabilir.

Bu araştırma insani değerleri belirlemektedir. Öğretmen adaylarının eğitime ve bilime yönelik değerleri araştırmalarda ele alınabilir.

KAYNAKLAR

- Altunay E. ve Yalçınkaya M. (2011). Öğretmen adaylarının bilgi toplumunda değerlere ilişkin görüşlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17 (1), 5-28.
- Aydınay Satan, A. (2014). Öğretmen adaylarının değer tercihlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına etkisi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 4(1), 189-218.
- Başçiftçi, F., Güleç, N., Akdoğan, T. ve Koç, Z. (2011). *Öğretmen adaylarının değer tercihleri ile epistemolojik inançlarının incelenmesi*. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 27-29 April, 2011 Antalya-Turkey.
- Beytekin, O. F. ve Kadı, A. (2015). Öğretmen adaylarının eğitim inançları ve değerleri üzerine bir çalışma. *International Journal of Social Science*, 31, 327-341.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.) Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Demirutku, K. (2007). *Parenting styles, internalization of values, and the self-concept*. Yayımlanmamış doktora tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Demirutku, K. & Sümer, N. (2010). Temel değerlerin ölçümü: Portre değerler anketinin Türkçe uyarlaması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 17-25.
- Dilmaç, B. (1999). *İlköğretim öğrencilerine insani değerler eğitiminin verilmesi ve eğitimin ahlaki olgunluk ölçeği ile sınanması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dilmaç, B., Bozgeyikli, H. & Çıkkılı, Y. (2008). Öğretmen adaylarının değer algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 69-91.
- Güngör, E. (1998). *Değerler psikolojisi üzerinde araştırmalar*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Işık, N. ve Yıldız, N. (2014). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin değer tercihleri ile kişilerarası problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Researcher: Social Science Studies*, 2(3), 1-16.
- Mehmedoğlu, U. (2006). *Gençlik, değerler ve din: Küreselleşme, ahlak ve değerler*. (Ed. U. Mehmedoğlu & Mehmedoğlu). İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Oğuz, E. (2012). Öğretmen adaylarının değerler ve değerler eğitimine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Ek Özel Sayı, 1309-1325
- Kuşdil, M. E. Ve& Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk öğretmenlerin değer yönelimleri ve Schawartz değer kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 59-76.

- Saracaloğlu, A., Uça, S., Başara Baydilek, N. & Coşkun, N. (2013). Öğretmen adaylarının demokratik tutumları ile değer algılarının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 45-59.
- Şahin Fırat, N. (2010). Okul müdürü ve öğretmenlerin okul kültürü ile değer sistemlerine ilişkin algıları. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 71-83.
- Yazar, T. (2012). Öğretmen adaylarının değerler hakkındaki görüşleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(1), 61-68.
- Yılmaz, E. (2009). Öğretmenlerin değer tercihlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(17), 109-128.

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Derneği
Limitless Education and Research Association

II. ULUSLARARASI SINIRSIZ EğİTİM VE ARAşTIRMA SEMPOZYUMU (USEAS 2018)

2nd INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF LIMITLESS EDUCATION AND
RESEARCH (ISLER 2018)

Bildiri Kitabı
Conference Proceedings

26-28 Nisan 2018
Bodrum/Muğla

II. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu
USEAS2018

E-ISBN 978-605-82661-3-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2018, SEAD

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneğine aittir. Anılan derneğin izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

1. Baskı: Eylül 2018, Ankara

İletişim

Adres: Cebeci Mahallesi Tanyeli Sokak Yaman Apt. 22/A Çankaya /Ankara

Telefon: 0530 8646078-0530 8646079

Web Sitesi: www.sead.com.tr useas.sead.com.tr

e-mail: sead@sead.com.tr useas@sead.com.tr

BİLİM KURULU

- Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Ulvi YILMAZER, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Cemal YILDIZ, Berlin Büyükelçiliği Eğitim Müşaviri, Almanya
Prof. Dr. Christine Suniti BHAT, Ohio University, ABD
Prof. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hakan Şevki AYVACI, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Sami TOPÇU, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Volkan ÇOŞKUN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Perihan YALÇIN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Peter MATHER, Ohio University, ABD
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ, Uludağ Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE, Türkiye
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Çiğdem KILIÇ, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkiye

- Doç. Dr. Demet GİRGIN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Duygu UÇGUN, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Elza SEMEDOVA, Khazar Universty, Azerbaijan
Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gizem SAYGILI, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Jodene Goldenring FİNE, Michigan State University, ABD
Doç. Dr. Kadir DEMİR, Georgia State University, ABD
Doç. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nuri KARASAKALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Oğuzhan SEVİM, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Doç. Dr. Suzan CANHASI, University of Prishtina, Kosovo
Dr. Nader AYİSH, Khalifa University of Science and Technology, United Arab Emirates
Dr. Dorea GLANCE, Northern Kentucky University, ABD
Dr. Jessica HENRY, Penn State University, ABD
Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, United Arab Emirates

DÜZENLEME KURULU

- Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma Susar KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Alper KAŞKAYA, Erzincan Üniversitesi, Türkiye
Dr. Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ayşe Eliüşük BÜLBÜL, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ayşegül TURAL, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Beyhan CAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bilge AYRANCI, Bozok Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bilge Sulak AKYÜZ, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Burçin GÖKKURT, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Dr. Demet ŞAHİN, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
Dr. Emel Güvey AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Gülsün ŞAHAN, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Hülya KODAN, Bayburt Üniversitesi, Türkiye
Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Oğuzhan KURU, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye
Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Seçil KARTOPU, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Sema SULAK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Serpil ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Tuğba UYGUN, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Türkiye
Dr. Yasemin KUŞDEMİR, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye
Dr. Yılmaz KARA, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Yusuf SÖYLEMEZ, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Türkiye
Okt. Areej AHMED, Ohio University, ABD

HAKEM KURULU

- Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Ulvi YILMAZER, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma Susar KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE, Türkiye
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Demet GİRGİN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Filiz METE, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gülден TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nuri KARASAKALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Oğuzhan SEVİM, Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Arzu ÇEVİK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ayşegül TURAL, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bilge AYRANCI, Bozok Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bilge SULAK AKYÜZ, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Dr. Çiğdem İŞ GÜZEL, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Dr. Dilşat PEKER ÜNAL, Bozok Üniversitesi, Türkiye
Dr. Fatma TÜRKYILMAZ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye